

МОДУЛЬНЕ НАВЧАННЯ В ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОГО ІМІДЖУ МАЙБУТНЬОГО СОЦІАЛЬНОГО ПЕДАГОГА

Постановка проблеми. В Україні нині висуваються нові вимоги до підготовки майбутніх фахівців у вищій школі. Це пов'язано з істотними змінами в соціально-економічному житті українського суспільства, інтеграцією в світовий освітній простір, реформуванням галузі освіти та змінами в процесі всієї освітньої системи. Процес освіти має забезпечувати цілісний досвід вирішення професійно-педагогічних проблем, творче виконання професійних функцій, ролей, компетенцій. Все це в свою чергу створює необхідність використання нових освітніх технологій у процесі професійної підготовки.

Формування професійного іміджу майбутніх соціальних педагогів – це довготривалий процес, який передбачає використання нових підходів до організації навчального та виховного процесу в умовах вищого навчального закладу. Професійний імідж виступає показником культури всієї педагогічної діяльності, яка забезпечує професійну ідентифікацію і саморозвиток особистості майбутнього соціального педагога. Гостро постає питання про необхідність формування професійного іміджу майбутнього соціального педагога, використовуючи модульне навчання як інноваційний метод підготовки майбутніх фахівців. Адже саме модульне навчання дозволяє поєднувати в собі окремі модулі, автономні частини курсу, що інтегровані з іншими частинами курсу, а також блоки взаємопов'язаних курсів, які можна вивчати незалежно від іншого блоку дисциплін. Цей метод дозволяє повною мірою формувати професійний імідж майбутнього соціального педагога на сучасному етапі розвитку системи освіти.

Аналіз досліджень і публікацій. Ґрунтовний аналіз психологічних, педагогічних, соціально-педагогічних науково-літературних джерел вказує, що питання модульного навчання у вищій школі, його використання висвітлені в роботах таких авторів, як: Т. Алексеєнко, А. Алексюк, В. Бондар, Л. Бондарев, С. Вітвицька, П. Гусак, Н. Крюкова, О. Кучерявий, Л. Романишина, О. Руденко, І. Тагунова, М. Фіцула, А. Фурман П. Юцявічене.

Проблему іміджу, формування іміджу досліджували ряд вчених, а саме: поняття «імідж» визначено в роботах О. Абдулліної, Р. Аріхейма, І. Баженової, П. Берда, Є. Бондаревської, Л. Водовіч, В. Ділмана, О. Газман, Є. Грішуніного, І. Зарецької, Ф. Кузіної, Н. Кузьміної, Л. Митіної, Е. Перелігіної, О. Петрова, Г. Почепцової, Р. Ромашкіної, Л. Соколової, Н. Тарасенко, Б. Ушикової, В. Шепелі; проблему формування професійного іміджу майбутніх фахівців досліджувала Н. Чипиленко; проблему формування професійно важливих якостей фахівців у процесі безперервної освіти вивчала Т. Бедеяєва; формування професійного іміджу майбутнього викладача вищої школи висвітлено в роботі В. Тимошенко.

Аналіз науково-літературних джерел дає можливість зробити висновок, що проблема використання модульного навчання в процесі формування професійного іміджу майбутнього соціального педагога не досліджувалась, а тому є нині актуальною.

Мета статті. Розкрити особливості модульного навчання як інноваційної методики в підготовці майбутніх фахівців соціально-педагогічної діяльності, а саме в формуванні професійного іміджу майбутнього соціального педагога.

Виклад основного матеріалу. В. Купцова робить акцент на тому, що проблема іміджу, формування образу-уявлення про людину, установу стає актуальною в 60-х роках минулого століття в Америці і Європі. У цей період відзначено зростання числа історичних, соціологічних, філософських і психологічних досліджень іміджу. У вітчизняній науці до кінця 80-х років ХХ століття близькі за спрямованістю дослідження проводилися в рамках психології пропаганди, масових комунікацій, соціального пізнання,

індивідуальної і суспільної свідомості. Нині поняття «імідж» набуло широкого використання і застосування в самих різних галузях знання, у тому числі і педагогіці. За обсягом і змістом воно стало міждисциплінарним, і тому формувалося в категоріальному полі багатьох наук і інтерпретувалося відповідно до їхніх особливостей, цілей і завдань [4, с. 10].

Поняття імідж буквально означає «образ», «уявлення», «репутація», «престиж», «зразок». У літературі існує багато визначень цього поняття.

У тлумачному словнику російської мови кінця ХХ століття зазначається, що імідж – це враження, думка про особу, колективи, установи, речі, що створюється зацікавленими особами, індивідуальний стиль, образ, що характеризує особу, групу осіб, установу [6, с. 264].

О. Камишева стверджує, що імідж – це образ, який складається у свідомості людей щодо конкретної особи, що володіє певним набором особистісно-ділових та індивідуальних характеристик. Він містить значну частку емоційно-забарвленої інформації для суб'єктів соціальних груп, які сприймають імідж, і володіє силою тяжіння або відштовхування, тобто може бути як позитивним, так і негативним.

Професійний імідж – думка, яка формується про людину як про фахівця в своїй галузі, професіонала. Професійний імідж включає в себе сукупність зовнішніх і внутрішніх індивідуальних, особистісних і професійних якостей, які мають за мету продемонструвати його бажання, готовність і здатність до суб'єкт-суб'єктного спілкування. Професійний імідж – це система особистісних (толерантність, фактичність, доброзичливість, рефлексивність) і психологічних (вербальних і невербальних, засобів спілкування, позицій, ролей) якостей, які цілеспрямовано використовує соціальний педагог з метою досягнення результату соціально-педагогічної діяльності [3, с. 52].

А. Калюжний вважає, що формування професійного іміджу соціального педагога має здійснюватися через формування Я-концепції як способу поведінки та оцінки самого себе, тобто комплексу форм поведінки, системи відносин людини до себе. Сформованість Я-концепції особистості впливає на результативність професійної діяльності соціального педагога [2, с. 10].

У сучасних умовах розвитку освітнього середовища важливо використовувати інноваційні методи щодо формування професійної компетентності майбутнього фахівця. Імідж майбутнього соціального педагога є складовою професійної компетентності, а тому методом роботи з його формування може бути модульне навчання.

Л. Баянова наголошує, що модульне навчання – це така педагогічна технологія, при якій учні працюють з навчальною програмою, складеною з модулів. Модульне навчання забезпечує індивідуалізацію процесу навчання, активізацію пізнавальної діяльності, умови для творчого розвитку і самовираження особистості.

Мета технології модульного навчання – створити умови вибору для повного опанування змістом освітніх програм у різній послідовності, різному обсязі і темпі через окремі і незалежні навчальні модулі з урахуванням індивідуальних інтересів і можливостей суб'єктів освітнього процесу [1, с. 107]. Основна ідея модульного навчання полягає в розчленуванні змісту кожної дисципліни на складові компоненти відповідно до професійних, педагогічних і дидактичних завдань, – констатує С. Яшанов [7, с. 356].

Процес навчання реалізується шляхом поділу його на модульні блоки – професійно значущі дії та операції, які виконуються учнями послідовно з використанням специфічних навчальних посібників, які отримали в модульних технологіях таку назву, як «навчальний елемент». Процес формування професійних знань і умінь охоплений постійно діючим зворотним зв'язком, який реалізується в процедурах поточного та проміжного контролю.

Формування професійного іміджу досягається шляхом можливого групування навчальних модулів на різних підставах. Завершення вивчення кожного модуля налаштовує студента на вивчення додаткових модулів. Так шляхом модульного навчання впроваджується спецкурс у вищому навчальному закладі щодо іміджу соціального

педагога, а окремі теми можуть бути висвітлені на фахових дисциплінах, зокрема: «Введення в спеціальність», «Соціальна педагогіка», «Етика соціально-педагогічної діяльності».

Л. Пономарьова акцентує увагу на тому, що модульна система навчання несе в собі значні переваги в плані активізації навчального процесу, стимулює систематичну роботу над навчальним матеріалом, змушує регулярно готувати не тільки практичну, а й лекційну частину курсу, що позитивно відображається на якості знань, формуванні компетенцій. Конструкція навчального матеріалу забезпечує кожному учневі досягнення поставлених дидактичних завдань, має завершеність змісту навчального матеріалу в модулі та інтеграцію різних видів і форм навчання.

Мета модуля як структурної одиниці робочої програми дисципліни полягає у створенні умов для засвоєння студентами наукових знань, умінь і навичок, а також формуванні професійних і особистісних якостей, формуванні професійного іміджу.

Таким чином, модульна система навчання дозволяє кардинально поліпшити якість підготовки майбутніх фахівців, повніше враховувати вимоги науково-технічного прогресу, особливо, якщо мова йде про формування професійного іміджу майбутнього фахівця [5, с. 52].

Висновки. Проблема формування іміджу майбутнього соціального педагога є однією з актуальних проблем у педагогічній теорії і практиці, яка вимагає свого подальшого осмислення, впровадження різноманітних інноваційних методів щодо формування позитивного образу-уявлення про майбутнього соціального педагога.

Модульне навчання сприяє більш повному засвоєнню визначеної сукупності знань, умінь і навичок у формуванні професіонала в цілому та професійного іміджу майбутнього соціального педагога зокрема.

Література:

1. Баянова Л. А. Технология модульного обучения в школе [Текст] / Л. А. Баянова // Педагогика: традиции и инновации: материалы междунар. заоч. науч. конф. (г. Челябинск, октябрь 2011 г.). Т. I. – Челябинск: Два комсомольца, 2011. – С. 107 – 109.
2. Калюжный А. А. Социально-психологические основы имиджа учителя [Текст]: автореф. дис. на соискание д – ра псих. наук: 19.00.05 / А. А. Калюжный / Ярославль, 2006. – 51 с.
3. Камышева Е. Ю. Педагогический имидж учителя / Е. Ю. Камышева // Известия Уральского государственного университета. Сер. 1, Проблемы образования, науки и культуры. – 2009. – № 4 (68). – С. 48–53
4. Купцова В. Г. Формирование имиджевой компетентности будущего педагога физической культуры : автореф. дис. на соискание науч. степени канд. пед. наук : 13.00.08. «Теория и методика профессионального образования» / В. Г. Купцова. – Челябинск, 2008. – 21 с.
5. Пономарева Л. Н. Обзорный анализ применения модульного обучения в процессе профессиональной подготовки специалистов в вузе / Л. Н. Пономарева // Вест. Сев. – Кавк. техн. Ун –та. Сер: гуманитар, науки. – 2003. – № 2. – С. 50 – 54.
6. Толковый словарь русского языка конца XX века. Языковые изменения / под. ред. Г. Н. Складневской. – СПб. : ИЛИ РАН, изд.-во «Фолио-Пресс», 1998. – 700 с.
7. Яшанов С. М. Реалізація ідей модульного навчання в системі інформатичної підготовки вчителя технологій / С. М. Яшанов // Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 5, Педагогічні науки: реалії та перспективи : наукове видання / М – во освіти і науки України, НПУ ім. М. П. Драгоманова. – Київ : Вид – во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2011. – Вип. № 27. – С. 354 – 360.

У статті розглядаються питання модульного навчання як інноваційного методу в підготовці майбутніх фахівців. Дається характеристика основних складових професійного іміджу. Аналізується проблема формування професійного іміджу майбутнього соціального педагога в процесі навчання у вищій школі. Розкрито специфіку використання модульного навчання в процесі формування іміджу майбутнього соціального педагога.

Ключові слова: імідж, професійний імідж, інновація, модуль, модульне навчання.

В статті розглядаються питання модульного навчання як інноваційного методу в підготовці майбутніх фахівців. Дається характеристика основних складових професійного іміджу.

Анализируется проблема формирования профессионального имиджа будущего социального педагога в процессе обучения в высшей школе. Раскрыта специфика использования модульного обучения в процессе формирования имиджа будущего социального педагога.

Ключевые слова: *имидж, профессиональный имидж, инновация, модуль, модульное обучение.*

The article deals with the modular training as an innovative method in the preparation of future professionals. Describes the basic components of a professional image. The problem of forming a professional image of the future social teacher in the learning process in higher education. Specificity of the use of modular training in the process of forming the image of the future social teacher.

Keywords: *image, professional image, innovation, module, modular training.*